

Рівненський державний гуманітарний університет
Rivne State University of Humanities
Кафедра дошкільної педагогіки і психології та спеціальної освіти імені
проф. Т.І.Поніманської
Department of Preschool Pedagogy and Psychology and Special Education
named after prof. T.I. Ponimanska

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ДОШКІЛЬНОЇ ТА СПЕЦІАЛЬНОЇ ОСВІТИ:

Матеріали IV Міжнародних педагогічних читань пам'яті професора
Т.І.Поніманської

ACTUAL PROBLEMS OF PRESCHOOL AND SPECIAL EDUCATION:

Newsletter of the Fourth International readings devoted to
Professor Ponimanska T.I.

Рівне
Rivne
Видавець О.Зень
2021

УДК 373.2+376

A 43

Актуальні проблеми дошкільної та спеціальної освіти: матеріали IV Міжнародних педагогічних читань пам'яті професора Т.І.Поніманської, м. Рівне, 12 листопада, 2021 р. Рівне: Видавець О. Зень, 2021. 191 с.

Викладено матеріали учасників IV Міжнародних педагогічних читань пам'яті професора Т.І.Поніманської «Актуальні проблеми дошкільної та спеціальної освіти», яка відбулася у місті Рівне 11 листопада 2021 року.

© Колектив учасників конференції, 2021

© Видавець О.Зень, 2021

ISBN 978-617-601-392-1

ЗМІСТ

<i>Войтович Оксана</i> ОСОБЛИВОСТІ ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНОЇ ДІАГНОСТИКИ В СПЕЦІАЛЬНІЙ ОСВІТІ	10
<i>Врочинська Людмила</i> ПІДГОТОВКА МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ ДО ОРГАНІЗАЦІЇ МЕТОДИЧНОГО СУПРОВОДУ ОСВІТНЬОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В ЗДО	12
<i>В'юнник Вікторія</i> ОСВІТНЄ СЕРЕДОВИЩЕ ЯК УМОВА ДЛЯ САМОВИРАЖЕННЯ ДІТЕЙ П'ЯТОГО РОКУ ЖИТТЯ	14
<i>Гасєвська Анастасія</i> ІННОВАЦІЙНА ТЕХНОЛОГІЯ «СІНКВЕЙН» У КОРЕКЦІЙНО-РОЗВИВАЛЬНІЙ РОБОТІ З ДІТЬМИ ІЗ ЗНМ	16
<i>Горопаха Наталія, Данилюк Марина</i> ФОРМУВАННЯ ІНТЕРЕСУ ДО КНИГИ У ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ	18
<i>Горопаха Наталія, Дякова Олена</i> МОЖЛИВОСТІ РОЗВИТКУ САМОСТІЙНОСТІ ДІТЕЙ МОЛОДШОГО ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ У САМООБСЛУГОВУВАННІ	20
<i>Горопаха Наталія, Євгейчук Наталія</i> ГРА ЯК ЗАСІБ ФОРМУВАННЯ ЦІННІСНОГО СТАВЛЕННЯ ДО ПРИРОДИ У ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ	22
<i>Горопаха Наталія, Зух Оксана</i> КОНСТРУЮВАННЯ ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ ЗАСОБАМИ LEGO-DUPLO	24
<i>Горопаха Наталія, Литман Валентина</i> ВЗАЄМОЗВ'ЯЗОК ЕКОЛОГІЧНОГО ТА ПАТРІОТИЧНОГО ВИХОВАННЯ	25
<i>Горопаха Наталія, Московчик Інна</i> ФОРМУВАННЯ У СТАРШИХ ДОШКІЛЬНИКІВ ПРАЦЕЛЮБНОСТІ ЯК БАЗОВОЇ ЯКОСТІ ОСОБИСТОСТІ	29
<i>Горопаха Наталія, Хомич Надія</i> ЕКСПЕРИМЕНТАЛЬНЕ ВИВЧЕННЯ РІВНЯ ЕКОЛОГІЧНОЇ КУЛЬТУРИ СТАРШИХ ДОШКІЛЬНИКІВ	30
<i>Джеджерера Клавдія, Лантух Надія</i> СЮЖЕТНО-РОЛЬОВА ГРА ЯК ЗАСІБ ВИХОВАННЯ ГУМАННОЇ ПОВЕДІНКИ ДІТЕЙ СТАРШОГО ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ	33
<i>Джеджерера Клавдія, Піддубна Ірина</i> ТЕАТРАЛЬНО-ІГРОВА ДІЯЛЬНІСТЬ ЯК ЗАСІБ ФОРМУВАННЯ МОВЛЕННЄВОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ДІТЕЙ СТАРШОГО ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ	35

<i>Джеджеря Клавдія, Фесюк Яна</i> ВИХОВАННЯ ГУМАННИХ ВЗАЄМИН У ГРУПІ ДІТЕЙ СЕРЕДНЬОГО ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ В ПРОЦЕСІ ІГРОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ	37
<i>Дичківська Ілона, Бринських Юлія</i> ОСОБЛИВОСТІ ТОЛЕРАНТНОСТІ У ДІТЕЙ СТАРШОГО ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ	40
<i>Дичківська Ілона, Мазур Алла</i> СПЕЦИФІКА КОРЕКЦІЙНОГО НАВЧАННЯ ДІТЕЙ ІЗ ЗПР ЗВ'ЯЗНОГО МОВЛЕННЯ	42
<i>Дичківська Ілона, Сакалош Іванна</i> ПСИХОГІМНАСТИКА ЯК ЗАСІБ КОРЕКЦІЇ ДИСПРАКСІЇ У ДІТЕЙ ІЗ ЗАГАЛЬНИМ НЕДОРОЗВИТКОМ МОВЛЕННЯ	45
<i>Дичківська Ілона, Улюкаєва Ірина</i> МЕТОДОЛОГІЧНІ ЗАСАДИ КОНЦЕПЦІЇ ВИХОВАННЯ ДІТЕЙ СОФІЇ РУСОВОЇ	47
<i>Загородня Людмила</i> ПІДГОТОВКА МАЙБУТНІХ МАГІСТРІВ ДО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ В ЗАКЛАДІ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ НА ПЛАТФОРМІ ZOOM	50
<i>Козак Людмила, Федорова Світлана</i> ФОРМУВАННЯ СОЦІАЛЬНО-ГРОМАДЯНСЬКОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ДІТЕЙ СТАРШОГО ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ В КОМУНІКАТИВНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ	52
<i>Козлюк Ольга</i> ФОРМУВАННЯ ПОЧАТКОВИХ НАВИЧОК ДОСЛІДНИЦЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ В ПРОЦЕСІ ВИКЛАДАННЯ КУРСУ «ОСНОВИ НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ»	54
<i>Козлюк Ольга, Беднарчук Ірина</i> ВИХОВАННЯ ГУМАННИХ ПОЧУТТІВ ДОШКІЛЬНИКІВ В ПРОЦЕСІ СПІЛКУВАННЯ З ВИХОВАТЕЛЕМ	57
<i>Козлюк Ольга, Вишневська Іванна</i> РОЛЬ І МІСЦЕ ДИДАКТИЧНИХ ІГОР З LEGO У РОЗУМОВОМУ ВИХОВАННІ ДОШКІЛЬНИКІВ	59
<i>Козлюк Ольга, Гаврилюк Ольга</i> ВИХОВАННЯ МОРАЛЬНИХ ПОЧУТТІВ ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ ЗАСОБАМИ МУЛЬТИПЛІКАЦІЙНИХ ФІЛЬМІВ	62
<i>Козлюк Ольга, Грипич Зінаїда</i> ВЗАЄМОДІЯ ЗДО І СІМ'Ї У ФОРМУВАННІ МОРАЛЬНОЇ ПОВЕДІНКИ ДОШКІЛЬНИКІВ	64
<i>Козлюк Ольга, Грицай Юлія</i> МУЗИКОТЕРАПІЯ ЯК ЗАСІБ КОРЕКЦІЇ МОВЛЕННЯ У ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ	66
<i>Козлюк Ольга, Лозян Наталія</i> ПЕДАГОГІЧНІ УМОВИ ВИКОРИСТАННЯ ІГРОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ У МОРАЛЬНОМУ ВИХОВАННІ ДІТЕЙ СТАРШОГО ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ	69

<i>Козлюк Ольга, Мошук Катерина</i>	ПАТРІОТИЧНЕ ВИХОВАННЯ ДІТЕЙ СТАРШОГО ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ ЗАСОБАМИ МУЗЕЙНОЇ ПЕДАГОГІКИ	70
<i>Кондратець Інна</i>	РЕФЛЕКСІЙНА КУЛЬТУРА ЯК НЕОБХІДНА КОМПОНЕНТА ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ СУЧАСНИХ ФАХІВЦІВ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ	73
<i>Косарева Галина</i>	ОСОБЛИВОСТІ МОВЛЕННЯ ПРИ СЕМАНТИЧНІЙ АФАЗІЇ	75
<i>Косарева Галина, Ворощук Наталія</i>	ОСОБЛИВОСТІ ІГРОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ З ЗАЇКАННЯМ	77
<i>Косарева Галина, Заморська Л.</i>	ОСОБИСТІСНО- ОРІЄНТОВАНИЙ ПІДХІД В КОРЕКЦІЙНО-ЛОГОПЕДИЧНІЙ РОБОТІ З ДІТЬМИ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ З ЗАГАЛЬНИМ НЕДОРОЗВИНЕННЯМ МОВЛЕННЯ	79
<i>Косарева Галина, Серикина Світлана</i>	ПСИХОЛОГО- ПЕДАГОГІЧНІ УМОВИ СЕНСОРНОГО РОЗВИТКУ ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ З ТПМ В УМОВАХ НАВЧАЛЬНО- РЕАБІЛІТАЦІЙНОГО ЦЕНТРУ	81
<i>Косарева Галина, Сива Олена</i>	ФОРМУВАННЯ ЗВУКО- СКЛАДОВОЇ СТРУКТУРИ СЛОВА У ДІТЕЙ З МОТОРНОЮ АЛАЛІСІЮ	83
<i>Косарева Галина, Хлистік Софія</i>	СТРАТЕГІЇ РОЗВИТКУ ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНОГО СУПРОВОДУ ДИТИНИ З ТЯЖКИМИ ПОРУШЕННЯМИ МОВЛЕННЯ ТА ЇЇ СІМ'Ї	85
<i>Косарева Оксана, Баранчук Дарина</i>	ФОРМУВАННЯ ЕМПАТІЇ У ДОШКІЛЬНИКІВ З АГРЕСИВНИМИ ПРОЯВАМИ	87
<i>Косарева Оксана, Варейчук Катерина</i>	ДО ПРОБЛЕМИ РОЗВИТКУ ЕМОЦІЙНОГО ІНТЕЛЕКТУ В ДІТЕЙ ІЗ ЗАТРИМКОЮ ПСИХІЧНОГО РОЗВИТКУ В УМОВАХ ІНКЛЮЗИВНОЇ ГРУПИ	89
<i>Косарева Оксана, Мельничук Світлана</i>	ФОРМУВАННЯ ЕМОЦІЙНОЇ ЧУТЛИВОСТІ У ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ	91
<i>Косарева Оксана, Тертична Галина</i>	ПСИХОЛОГО- ПЕДАГОГІЧНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОЗЛАДІВ АУТИСТИЧНОГО СПЕКТРУ	93
<i>Косарева Оксана, Степанець Анастасія</i>	ВПЛИВ СТИЛЮ СІМЕЙНОГО ВИХОВАННЯ НА АДАПТАЦІЮ ДІТЕЙ РАНЬОГО ВІКУ ДО ЗДО	94

<i>Косарева Оксана, Тимошок Богдана</i> ВИЯВЛЕННЯ РІВНІВ КУЛЬТУРИ СПІЛКУВАННЯ СТАРШИХ ДОШКІЛЬНИКІВ ЗАСОБАМИ СЮЖЕТНО-РОЛЬОВОЇ ГРИ	96
<i>Кравець Любов</i> ВИХОВАННЯ «МИСЛЕННЯ ВИЩОГО ПОРЯДКУ»	98
<i>Маліновська Наталія, Голуб Олена</i> МЕТОДИКА РОЗВИТКУ ЗВ'ЯЗНОГО МОВЛЕННЯ СТАРШИХ ДОШКІЛЬНИКІВ У ПРОСТОРІ СУЧАСНОЇ ДИТЯЧОЇ КНИГИ	101
<i>Маліновська Наталія, Кондратюк Тетяна</i> РОЗВИТОК МОВЛЕННЯ ДІТЕЙ СТАРШОГО ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ ЗАСОБАМИ МУЗИКИ В РІЗНИХ ВИДАХ МУЗИЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ	102
<i>Маліновська Наталія, Крючкова Ірина</i> РОЗВИТОК ЗВ'ЯЗНОГО МОВЛЕННЯ ДІТЕЙ ПЕРЕДШКІЛЬНОГО ВІКУ ЗАСОБАМИ LEGO-КОНСТРУЮВАННЯ	104
<i>Маліновська Наталія, Лічна Світлана</i> ОЗДОРОВЛЮВАЛЬНИЙ ПОТЕНЦІАЛ ДИХАЛЬНИХ ВПРАВ	106
<i>Маліновська Наталія, Макарець Анна</i> ОСОБЛИВОСТІ РОЗВИТКУ МОВЛЕННЯ ДІТЕЙ ТРЕТЬОГО РОКУ ЖИТТЯ	108
<i>Маліновська Наталія, Музичук Тетяна</i> МНЕМОТЕХНІКА В ОСВІТНЬО-МОВЛЕННЄВІЙ ДІЯЛЬНОСТІ ЗАКЛАДУ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ	109
<i>Маліновська Наталія, Мурдза Христина</i> УКРАЇНСЬКА НАРОДНА КАЗКА ЯК ЗАСІБ РОЗВИТКУ ОБРАЗНОГО МОВЛЕННЯ СТАРШИХ ДОШКІЛЬНИКІВ	111
<i>Марєєва Тетяна</i> ВИКОРИСТАННЯ ІГОР В РОБОТІ З ДІТЬМИ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ З ПОРУШЕННЯМИ МОВЛЕННЯ	113
<i>Мартинюк Галина</i> РОЗВИТОК ТВОРЧИХ ЗДІБНОСТЕЙ ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ У ЗОБРАЖУВАЛЬНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ	115
<i>Машовець Марина, Карнаухова Антоніна</i> РОЛЬ УКРАЇНСЬКОЇ КАЗКИ В ОСВІТНЬОМУ ПРОЦЕСІ ЗАКЛАДУ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ	118
<i>Павлюк Тетяна</i> ДО ПРОБЛЕМИ ВИХОВАННЯ ІНФОРМАЦІЙНОЇ КУЛЬТУРИ ОСІБ З ОСОБЛИВИМИ ОСВІТНІМИ ПОТРЕБАМИ	120
<i>Павлюк Тетяна, Кутянська Соломія</i> ПРАКТИЧНІ АСПЕКТИ ПРОБЛЕМИ ФОРМУВАННЯ УЯВЛЕНЬ У ДІТЕЙ СТАРШОГО ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ ПРО ФОРМУ І ГЕОМЕТРИЧНІ ФІГУРИ	121

<i>Павлюк Тетяна, Мельничук Дарина</i> МОЖЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ МАТЕМАТИЧНИХ ПОНЯТЬ У ДОШКІЛЬНИКІВ НА ЗАНЯТТЯХ З ОБРАЗОТВОРЧОЇ ДІЯЛЬНОСТІ	124
<i>Павлюк Тетяна, Музичук Юлія</i> РОЗВИТОК МОВЛЕННЯ У ДІТЕЙ СТАРШОГО ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ З ДИЗАРТРІЄЮ ІЗ ВИКОРИСТАННЯМ КОМПЛЕКСУ «ЖИВИЙ ЗВУК»	126
<i>Павлюк Тетяна, Петришина Наталія</i> НЕБИЛИЦІ ЯК СУЧАСНИЙ ЗАСІБ НАВЧАННЯ СТАРШИХ ДОШКІЛЬНИКІВ ЕЛЕМЕНТІВ МАТЕМАТИКИ	128
<i>Павлюк Тетяна, Сидорчук Ольга</i> ОСОБЛИВОСТІ РОЗВИТКУ ПІЗНАВАЛЬНОЇ АКТИВНОСТІ ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ В ПРОЦЕСІ ПРОВЕДЕННЯ ДИДАКТИЧНИХ ІГОР З ЦІКАВИМ МАТЕМАТИЧНИМ МАТЕРІАЛОМ	129
<i>Павлюк Тетяна, Тишкун Валентина</i> ОСОБЛИВОСТІ ВИКОРИСТАННЯ КАЗКОТЕРАПІЇ У РОЗВИТКУ ЗВ'ЯЗНОГО МОВЛЕННЯ У ДІТЕЙ ІЗ ЗНМ	131
<i>Павлюк Тетяна, Чучман Ірина</i> ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ УЯВЛЕНЬ У ДІТЕЙ РАНЬОГО ВІКУ ПРО МНОЖИНУ ІЗ ВИКОРИСТАННЯМ ТЕХНОЛОГІЙ СЕНСОРНОЇ ІНТЕГРАЦІЇ	132
<i>Павлюк Тетяна, Швед Віта</i> ДО ПРОБЛЕМИ РОЗВИТКУ МОВЛЕННЯ ДІТЕЙ СТАРШОГО ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ З ДИЗАРТРІЄЮ ЗАСОБАМИ МАЛИХ ФОЛЬКЛОРНИХ ЖАНРІВ	134
<i>Павлюк Тетяна, Штокало Оксана</i> РОЛЬ СЮЖЕТНО-РОЛЬОВОЇ ГРИ У ВИХОВАННІ ДРУЖНИХ ВІДНОСИН МІЖ СТАРШИМИ ДОШКІЛЬНИКАМИ	137
<i>Павлюк Тетяна, Ярмолюк Ліля</i> ДО ПРОБЛЕМИ РОЗВИТКУ ПАМ'ЯТІ У ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ	139
<i>Половіна Олена</i> ІНТЕНСИФІКАЦІЯ РОЗВИТКУ ДІТЕЙ РАНЬОГО ВІКУ: ВИКЛИКИ Й РИЗИКИ	140
<i>Руденко Наталія, Баландюк Марія</i> ФОРМУВАННЯ ТВОРЧОГО ПОТЕНЦІАЛУ У ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ ЗАСОБАМИ НЕТРАДИЦІЙНИХ ТЕХНІК МАЛЮВАННЯ	142
<i>Руденко Наталія, Винар Марія</i> ФОРМУВАННЯ ЗВ'ЯЗНОГО МОВЛЕННЯ У ДІТЕЙ СТАРШОГО ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ З ЗНМ ІІІ РІВНЯ ЗАСОБАМИ ТЕХНОЛОГІЇ ЛЕПБУК	145
<i>Руденко Наталія, Зайка Дарія</i> ОСОБЛИВОСТІ ПРОСОДИЧНОЇ СТОРОНИ МОВЛЕННЯ У ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ З ПОЛІМОРФНОЮ ДИСЛАЛІЄЮ	146
<i>Руденко Наталія, Крутяк Ірина</i> КОРЕКЦІЯ ЗВУКОВИМОВИ	148

У ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ З ДИЗАРТРИЄЮ ЗАСОБАМИ ЛОГОРИТМІКИ	
<i>Руденко Наталія, Мурдза Христина</i> ВИКОРИСТАННЯ УСНОЇ НАРОДНОЇ ТВОРЧОСТІ У РОБОТІ З ДІТЬМИ ІЗ ЗАГАЛЬНИМ НЕДОРОЗВИНЕННЯМ МОВЛЕННЯ	150
<i>Руденко Наталія, Скляревська Таміла</i> ВІДНОВЛЕННЯ МОВЛЕННЄВОГО СПІЛКУВАННЯ ПРИ ДИТЯЧІЙ АФАЗІЇ	153
<i>Руденко Наталія, Шевцова Лариса</i> РЕЗУЛЬТАТИ ЕКСПЕРИМЕНТАЛЬНОГО ВПРОВАДЖЕННЯ ТВОРЧИХ ІГОР ЯК ЗАСОБУ ВИХОВАННЯ ЛЮДЯНОСТІ У ДІТЕЙ СТАРШОГО ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ	155
<i>Сторож Олена, Попик М.</i> РОЗВИТОК УЯВИ ДІТЕЙ ЗА ДОПОМОГОЮ ТВОРЧОЇ ГРИ	157
<i>Трачук Марина</i> ЗМІСТ ПРОФЕСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ЛОГОПЕДА В УМОВАХ ІНКЛЮЗИВНОГО ОСВІТНЬОГО ПРОСТОРУ	158
<i>Фасолько Тетяна</i> ФОРМУВАННЯ ОБРАЗОТВОРЧОЇ КОМПЕТЕНЦІЇ ДІТЕЙ СТАРШОГО ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ ЗАСОБАМИ НОВІТНІХ ТЕХНОЛОГІЙ	161
<i>Федорова Наталія</i> ГУМАНІСТИЧНА ПАРАДИГМА У ПІДГОТОВЦІ МАЙБУТНІХ ЛОГОПЕДІВ ЯК ВИМОГА СУЧАСНОЇ УКРАЇНСЬКОЇ СПЕЦІАЛЬНОЇ ОСВІТИ	163
<i>Федорова Наталія, Щавінська-Тихомирова Марина</i> ІГРИ З КОЛЬОРОМ ЯК ЗАСІБ КОРЕКЦІЇ МОВЛЕННЄВИХ ПОРУШЕНЬ	165
<i>Ферт Ольга, Воробей Неля</i> РОЗВИТОК КОМУНІКАТИВНИХ НАВИЧОК У ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ З РОЗЛАДАМИ АУТИСТИЧНОГО СПЕКТРА ЗАСОБАМИ АВА-ТЕРАПІЇ	167
<i>Ферт Ольга, Гатауліна Анастасія</i> КОРЕКЦІЯ ЗАЇКАННЯ У ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ ЗАСОБАМИ ЛОГОРИТМІКИ	169
<i>Шадюк Ольга, Коськовецька Марина</i> ПЕДАГОГІЧНІ УМОВИ ВИХОВАННЯ У ДІТЕЙ СТАРШОГО ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ ЛЮБОВІ ДО БАТЬКІВ	172
<i>Шадюк Ольга, Солодуха Ольга</i> ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ У ДІТЕЙ СТАРШОГО ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ ЛЮБОВІ ДО МАЛОЇ БАТЬКІВЩИНИ В СУЧАСНОМУ ОСВІТНЬОМУ ПРОСТОРІ	174

<i>Шостак Ольга, Вахнюк Інна</i> КОРЕКЦІЯ ЗНМ У МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ ЗАСОБАМИ ЛОГОРИТМІКИ	176
<i>Шостак Ольга, Солоненко Анна</i> СПЕЦИФІКА РОЗВИТКУ МОВЛЕННЄВИХ УМІНЬ У ДІТЕЙ СТАРШОГО ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ В ПРОЦЕСІ СПІЛКУВАННЯ	178
<i>Шостак Ольга, Хондока Катерина</i> ФОРМУВАННЯ ГРАМАТИЧНОЇ КОМПЕТЕНЦІЇ В ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ	181
<i>Юрчук Олексій, Тишинська Яна</i> РІВЕНЬ РУХОВОЇ АКТИВНОСТІ ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ ТА СУЧАСНІ ПІДХОДИ ДО ЇЇ ПІДВИЧЕННЯ	183
<i>Яциур Любов, Столярчук Оксана</i> ФОРМУВАННЯ ТЕХНІЧНИХ УМІНЬ І НАВИЧОК У ДІТЕЙ П'ЯТОГО РОКУ ЖИТТЯ В РІЗНИХ ВИДАХ ЗОБРАЖУВАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ	186
<i>Яциур Любов, Іваненко Аліна</i> РОЗВИТОК ТВОРЧИХ ЗДІБНОСТЕЙ СТАРШИХ ДОШКІЛЬНИКІВ НА ЗАНЯТТЯХ З АПЛІКАЦІЇ	188

ритмічного ряду, конструктора з цеглинками і кубиками різного кольору, кольорових губ, ходьба по стрічках, викладеним на підлозі тощо) та зорового і слухового гнозису (впізнавання предметів намальованих контурною, пунктирною лінією, на зашумленому фоні, пошук однакових картинок, відмінностей між зображеннями; впізнавання, що звучить, добір слів з певним звуком, розрізнення слів з подібним звучанням тощо).

М. Линская [3] пропонує в межах розробленого нею методу сенсорної інтеграції в роботі з дітьми з алалією та затримкою мовленнєвого розвитку використовувати ігри, які б збагачували сенсорний досвід дітей, розвивали психічні пізнавальні процеси та стимулювали активізацію слів у мовленні дітей.

Роль педагога в таких іграх полягає в тому, щоб, одночасно, керувати ігровим процесом задля реалізації дидактичного і корекційного завдання та бути активним учасником діяльності, який ненав'язливо спрямовує дитячу діяльність і є зразком правильного виконання дій.

Загалом, організуючи ігри з дітьми з порушеннями мовлення, і логопеди, і вихователі логопедичних груп мають брати до уваги рівень розвитку дошкільників, їх ставлення до занять і загальну стомлюваність. При цьому педагоги мають пам'ятати, що ігри мають містити такі дидактичні завдання, які відповідали б корекційно-розвивальній меті заняття, були посилюючими для дітей та сприяли активізації їх мовленнєвої і розумової діяльності.

Література:

1. Логопедична робота з дітьми з фонетико-фонематичними порушеннями мовлення: завдання, вправи, ігри : навч.-метод. посіб. / авт.-укл. Л. О. Федорович, О. В. Чубенко. Запоріжжя : ТОВ «ЛПС» ЛТД, 2018. 306 с.

2. Луцан Н. Розвиток мовлення дітей в ігровій діяльності : навч.-метод. посіб. Івано-Франківськ : ВДВ ЦІТ ПНУ ім. В. Стефаника, 2008. 166 с.

3. Линская М. И. Преодоление алалии и задержки речевого развития у детей. Метод сенсорно-интегративной логотерапии. Конспекты занятий. Москва : ЛОГОМАГ, 2015. 90 с.

4. Хватцев М.Е. Логопедическая работа с детьми дошкольного возраста : пособие для студ. пед. ин-тов, методистов и воспитателей детских садов. Изд. 2-е, испр. и доп. Москва : Учпедгиз, 1961. 208 с.

*Мартинюк Галина,
викладач кафедри дошкільної педагогіки і психології
та спеціальної освіти імені проф. Т.І. Поніманської,
Рівненський державний гуманітарний університет*

РОЗВИТОК ТВОРЧИХ ЗДІБНОСТЕЙ ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ У ЗОБРАЖУВАЛЬНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ

Сучасне суспільство потребує людей, які мислять не шаблонно, творчо відшукують нові шляхи рішення запропонованих задач, уміють знаходити вихід із проблемної ситуації. Відтак стає важливим вияв та підтримка творчості дітей, починаючи з раннього віку. Про це зазначено в оновленому Базовому компоненті дошкільної освіти, законі України «Про дошкільну освіту», Національній доктрині розвитку освіти. Заклади дошкільної освіти стають важливою ланкою в системі освіти, які здатні формувати основу для позитивного розв'язання цієї проблеми.

У формуванні творчості особлива роль відводиться уяві (Л. Виготський, Е. Ільєнко, В. Давидов, О. Дяченко, В. Кудрявцев та ін.). Саме розвинена творча уява породжує нові образи, що складають основу творчості [1]. Розвивати творчі здібності треба із самого малечку, оскільки навчати набагато легше, ніж переучувати, ламаючи встановлені звички. В. Сухомлинський свого часу наголошував: «Між рукою і мозком існує багато зв'язків, які діють двосторонньо – рука розвиває мозок; мозок розвиває руку, роблячи її інструментом творчості, знаряддям і джерелом думки» [2, 35]. Творчість, або творча діяльність – це така діяльність людини, яка створює дещо нове. Усе одно, чи буде це створене творчою діяльністю якої-небудь речі зовнішнього світу або відомою побудовою розуму або почуття, яке і виявляється тільки в самій людині.

Дошкільний вік – найважливіший етап розвитку і виховання особистості. Саме в цьому віці активізується самостійність мислення, розвивається пізнавальний інтерес дітей і допитливість.

Для розвитку творчих здібностей дошкільників необхідно звертати велику увагу на утворення глибоких і міцних систем знань, умінь і навичок, на стимуляцію самостійної діяльності дітей, на формування стійких творчих інтересів. Під час навчання та виховання дитина підіймається на новий ступінь розвитку своєї особистості, розвивається її мислення, творчі здібності, самостійність. Дитина вчиться керувати своєю увагою, розвивається її пам'ять, уява, воля. На цьому психічному тлі відбувається розвиток творчої активності дітей дошкільного віку, що сприяє зростанню їхніх творчих здібностей.

Творчі здібності розвиваються й реалізуються в процесі творчої діяльності. В останні роки в системі дошкільної освіти відбуваються кардинальні зміни. На перший план висувається ідея саморозвитку особистості, її готовності до самостійної діяльності. Мистецтво відіграє величезну роль у формуванні особистості, у вдосконаленні почуттів, у сприйнятті явищ життя і природи. Спілкування з творами мистецтва, що відображають дійсність і сферу людських почуттів, сприяє формуванню естетичного свідомості.

Формування творчої особистості – одне з найважливіших завдань педагогічної теорії і практики. Найбільш ефективним засобом для розвитку творчого мислення та уяви дітей є художньо-творча діяльність. Діти дуже люблять малювати, і їхні перші творчі пошуки проявляються вже в дитячому

садку. І ось тут постає завдання перед вихователями: як розвинути, зацікавити малюка, навчити його через різні види зображувальної діяльності відтворювати навколишній світ. Так з'явилися малюнки, створені шляхом поєднання фарб різних кольорів (кляксографія), малювання пальчиками, кулачками, долонями (птахи, квіти, сліди, дощик), весела «кляксамалякса», монотипія, використання трафаретів та штампів із різних матеріалів [3]. Усе це й розвиває у дітей фантазію, приносить дітям радість, пробуджує їхню уяву, формує творчу особистість. Нетрадиційні техніки – це поштовх до розвитку уяви, творчості, прояву самостійності, ініціативи, вираження індивідуальності. Застосовуючи й комбінуючи різні способи зображення в одному малюнку, діти вчаться думати, самостійно вирішувати, яку техніку використовувати, щоб той чи той образ вийшов виразним. Малювання з використанням нетрадиційних технік зображення не стомлює дітей, у них зберігається висока активність, працездатність протягом усього часу, відведеного на виконання завдання. Можна сказати, що нетрадиційні техніки дозволяють, відійшовши від предметного зображення, висловити в малюнку почуття й емоції, дають дитині свободу і вселяють упевненість у своїх силах. Володіючи різними техніками й способами зображення предметів або навколишнього світу, дитина отримує можливість вибору [4]. У зв'язку з цим особливої актуальності набуває виховання в дошкільнят художнього смаку, формування в них творчих умінь, усвідомлення ними почуття прекрасного.

Отже, нетрадиційна техніка не дозволяє копіювати зразок, що дає ще більший поштовх до розвитку уяви, творчості, самостійності, ініціативи, прояву індивідуальності. Дитина отримує можливість відобразити свої враження від навколишнього світу, передати образи уяви, утіливши їх за допомогою різноманітних матеріалів у реальні форми. А головне те, що нетрадиційне малювання відіграє важливу роль у загальному психічному розвитку дитини. Адже самооцінним є не кінцевий продукт – малюнок, а розвиток особистості: формування впевненості в собі, у своїх здібностях, самоідентифікація у творчій роботі, цілеспрямованість діяльності.

Література:

1. Выготский Л.С. Воображение и творчество в детском возрасте. Москва: Просвещение, 1997. 96 с.
2. Сухомлинський В.О. Вибрані твори: в 5-ти томах. Київ: Рад. школа, 1977. Т. 4. 144 с.
3. Чен Н.В Нетрадиційні техніки зображення. Харків: «Скорпіон», 2017. 29 с.
4. Шульга Л. М. Розвиток творчих здібностей дітей дошкільного віку на заняттях з малювання. Київ, 2015. 126 с.

Наукове видання

Актуальні проблеми дошкільної та спеціальної освіти:

Матеріали IV Міжнародних педагогічних читань пам'яті професора
Т.І.Поніманської

Actual problems of preschool and special education:

Newsletter of the Fourth International readings devoted to
Professor Ponimanska T.I.

Технічний редактор:

Ольга Шадюк

Відповідальний за випуск:

Ілона Дичківська

Підп. до друку 10.11.2021

Видавець О. Зень

Свідоцтво суб'єкта видавничої справи

Серія РВ № 26 від 6 квітня 2004р.

Вул.Кн. Романа 9/24, м.Рівне, 33022

068-0250-674; olegzen@ukr.net

Друк: VPM-ПОЛІГРАФ